

SXEDIO.333

10.5.1956: ΤΑ "ΦΥΛΑΚΙΣΜΕΝΑ ΜΝΗΜΑΤΑ" ΣΤΙΣ ΚΕΝΤΡΙΚΕΣ ΦΥΛΑΚΕΣ ΤΗΣ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ. ΤΟ ΚΟΙΜΗΤΗΡΙΟ ΟΠΟΥ ΟΙ ΒΡΕΤΤΑΝΟΙ ΚΗΔΕΥΟΥΝ ΤΟΥΣ ΗΡΩΕΣ ΚΑΙ ΑΠΑΓΧΟΝΙΣΘΕΝΤΕΣ ΓΙΑ ΝΑ ΑΠΑΦΥΓΟΥΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΑ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΚΗΔΕΙΑΣ ΤΟΥΣ ΣΤΙΣ ΓΕΝΕΤΕΙΡΕΣ ΤΟΥΣ

Στις Κεντρικές Φυλακές στη Λευκωσία οι Άγγλοι δημιούργησαν ένα μικρό κοιμητήριο, όπου συνήθιζαν να θαύουν τους απαγχονισθέντες και τους πεσόντες σε διάφορες μάχες.

Οι Άγγλοι δεν έδιναν τους νεκρούς στους συγγενείς του για να τους θάψουν με τις αρμόζουσες τιμές γιατί φοβούνταν ότι η κηδεία τους θα μετατρεπόταν σε δυναμικές εκδηλώσεις.

Στο Κοιμητήριο τάφηκαν πρώτοι οι απαγχονισθέντες στις **10.5.1956** Μιχαλάκης Καραολής και Ανδρέας Δημητρίου

Το κοιμητήριο αυτό διατηρείται μέχρι σήμερα και αποτελεί το χώρο απ' όπου αρχίζουν πολλές εκδηλώσεις προς τιμή της ΕΟΚΑ ή προς τιμή των ηρώων με το άναμμα δάδας με την οποία μεταφέρεται φως στον τόπο των εκδηλώσεων.

Στο μικρό αυτό Κοιμητήριο τάφηκαν οι πεσόντες Γρηγόρης Αυξεντίου, Μάρκος Δράκος, Στυλιανός Λένας και Κυριάκος Μάτσης και οι απαγχονισθέντες Μιχαλάκης Καραολής, Ανδρέας Δημητρίου, Ανδρέας Ζάκος, Χαρίλαος Μιχαήλ, Ιάκωβος Πατάτσος, Μιχαήλ Κουτσόφτας, Ανδρέας Παναγίδης, Στέλιος Χρ. Μαυρομμάτης και Ευαγόρας Μ. Παλληκαρίδης.

Το κοιμητήριο αυτό μετονομάστηκε σε "Φυλακισμένα Μνήματα" από ένα ομόνυμο πίνακα του Γεωργίου Πολ. Γεωργίου.

Ο πίνακας αυτός έγινε περισσότερο γνωστός όταν φωτογραφία του δημοσιεύθηκε για πρώτη φορά στο περιοδικό **Times of Cyprus** στις **15** Φεβρουαρίου **1958**.

Ωστόσο όταν έγινε ο πίνακας γινόταν αναφορά μόνο στο Γρηγόρη Αυξεντίου και τους εννέα απαγχονισθέντες και σ' αυτόν παριστάνονταν τα

μνήματα των δέκα πίσω από τα συμπατοπλέγματα και στη βάση παρουσιάζονταν οι μητέρες των ηρώων μαζί με ένα λευκό περιστέρι.

Ο Γεωργίου ήταν πολύ γνωστός Κύπριος ζωγράφος και έργα του βρίσκονταν στις βραβευμένες συλλογές της Βασίλισσας της Ολλανδίας, του Σερ Ουίνστον Τσιώρτσιλ και γνωστών συλλεκτών στην Ευρώπη και την Αμερική.

Στον πίνακά του ο κύπριος καλλιτέχνης εξέφραζε, όπως έγραφε το περιοδικό "τα βαθειά συναισθήματα των συμπατριωτών του, όσο και τη στοιχειώδη απαίτηση για σεβασμό των νεκρών, μιας αρχής παλιάς όσο και ο κόσμος".

"Θέμα του πίνακα", πρόσθετε, "που καμιά φωτογραφία δεν μπορεί να αποδώσει, είναι η κρυφή, νυχτερινή ταφή δέκα ανδρών της ΕΟΚΑ στον περίβολο των Κεντρικών Φυλακών".

"Χαρακτηριστικό της τέχνης του Γεωργίου", συνέχιζε, "είναι η ικανότητα με την οποία εκφράζει στο συγκινητικό αυτό πίνακα, από τη μια μεριά την άκαμπτη αδιαφορία των αρχών και από την άλλη τον πόνο των μαυροφορεμένων γυναικών που δεν τους μένει ούτε η παρηγοριά μιάς επισκέψεως στους τάφους των νεκρών τους".

Ο ίδιος ο Ζωγράφος σε δήλωση του ανέφερε:

"Το απανθρακωμένο λείψανο του Γρηγόρη Αυξεντίου θάφτηκε στις εφτά του Μάρτη του **1957** πίσω από τα σιδερένια κάγκελα των Κεντρικών Φυλακών κοντά στους τάφους του Καραολή, του Δημητρίου, του Μιχαήλ, του Μαυρομμάτη, του Κουτσόφτα, του Παναγίδη, του Ζάκου, του Πατάτσου και του Παλληκαρίδη.

Σαράντα μέρες μετά το θάνατο του, σ' ένα μνημόσυνο για την ανάπαυση της ψυχής του και ενώ η μητέρα του τον μοιρολογούσε, ένα λευκό περιστέρι πέταξε και κάθησε στην εκκλησιά".